

Zestawienie uwag jakie wpłynęły do Urzędu Miasta Lublin
w trakcie konsultacji społecznych regulaminu czwartego Budżetu Obywatelskiego w
Lublinie

Lp. Treść uwag

1. Dotyczy funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego
  - I. Uwagi do proponowanych zmian (4 punkty), po spotkaniu konsultacyjnym, które odbyło się 12.01.2017 r. w Pałacu Parysów w Lublinie.
    1. Ad. 4. Ten punkt dotyczący głosowania „papierowego” jest nie do zaakceptowania. Propozycja jest taka, by pozostawić dotychczasową formę głosowania „papierowego”, z podobną lub taką samą liczbą punktów do głosowania. Zaproponowana zmiana znacznie utrudni dostęp do głosowania osobom starszym (jeden punkt do głosowania na całą dzielnicę), które w znaczącej większości biorą udział w BO w mojej dzielnicy i może być uznawana za pewną formę dyskryminacji, bowiem w tym momencie niejako faworyzowany jest sposób głosowania w systemie elektronicznym. Uważam, że metody głosowania w BO powinny dawać wybór głosującym i być jak najmniej skomplikowane, a dostęp do głosowania powinien być maksymalnie ułatwiony.
  - II. Uwagi ogólne/pozostałe
    1. Do regulaminu wprowadzić zapis, by każdy podmiot zgłaszający wniosek w ramach BO na obszarze danej dzielnicy/danych dzielnic, przesyłał swój projekt do zaopiniowania Radzie Dzielnic (Radom Dzielnic), na obszarze której (których) miałyby być realizowany wniosek. Opinia taka miałaby wyłącznie charakter pomocniczy dla Zespołu ds. Budżetu Obywatelskiego podczas formalno-prawno- finansowej oceny.
    2. Zmiana terminu głosowania na wrzesień. Proponowana zmiana nie ma na celu eliminacji studentów z uczestnictwa w BO, natomiast jest związana z szerszym dostępem osób starszych do udziału w głosowaniu. Praktyka pokazuje, że cieplejsza aura ma wpływ na szersze uczestnictwo w głosowaniu osób starszych, które w zdecydowanej większości głosują w BO w mojej dzielnicy.
    3. Umieszczenie w regulaminie precyzyjnych i jasnych (zrozumiałych) kryteriów oceny głosów (kart do głosowania) tzn., co decyduje o tym, że głos (karta do głosowania) jest ważny i nieważny. Nie należy (wg opinii prawników, w tym pisma prawnika z biura RPO) stosować kryterium ważności głosu (karty do głosowania) poprzez podawanie przez głosującego lub nie adresu email i/lub nr telefonu. To samo dotyczy weryfikacji tożsamości w procesie głosowania na kartach papierowych. Podanie przez głosującego adresu e-mail lub nr telefonu powinno odbywać się na zasadzie dobrowolności, czyli, jeżeli głosujący chce, to może podać w/w dane, ale nie musi.
    4. Wprowadzenie kryterium minimalnej ilości głosów oddanej na projekt inwestycyjny do kwoty 150 000 zł, co ma związek z pkt. 3 proponowanych zmian (pt.: "zagwarantowanie kwoty 150000 zł dla każdej z dzielnic, na jeden, poddany pod głosowanie projekt"). Taka propozycja padła na spotkaniu konsultacyjnym w dniu 12.01.2017 r. Uważam, że nie należy wprowadzać takiego kryterium, skoro wnioskodawca (Pad Dyrektor Choroś) wyjaśnił na spotkaniu, że spośród projektów inwestycyjnych do kwoty 150 tys. zł z danej dzielnicy, który nie zdobył wymaganej ilości głosów, będzie kwalifikowany pierwszy z listy z największą ilością głosów z danej dzielnicy.
    5. Głosowanie na maksymalnie 1 projekt duży i 2 małe jest do zaakceptowania.
2. W związku ze zbieranymi pomysłami co do Budżetu Obywatelskiego chciałbym zgłosić swoje propozycje.

Na początku chcielibyśmy pochwalić propozycję, aby każda dzielnica miała swój projekt w

Budżecie. Tutaj jest pełne poparcie moje i znajomych wnioskodawców do Lubelskiego Budżetu Obywatelskiego. Proponujemy, aby kwoty pozostały te same.

Głosowanie pod koniec września też jest do akceptacji. Główną sprawą, która skłania nas do poparcia tej zmiany jest masowe głosowanie przez studentów. Według nas nie na miejscu wydawanie legitymacji studenckich za oddany głos w Budżecie Obywatelskim. Nie mam potwierdzenia, że tak było, ale doszły mnie takie słuchy.

Co do miejsc umieszczania urn do głosowania – BOMy, biblioteki są dobrym miejscem. Moim wnioskiem jest umieszczanie urn do głosowania w Radach Dzielnic. Nie można dopuścić, że urny będą stały w miejscach, w których pracują wnioskodawcy projektów, na przykład AZSy, spółdzielnie czy też Rady Dzielnic.

Warto przemyśleć, aby oddane karty do głosowania były wprowadzane do elektronicznego systemu – co ułatwi podliczanie głosów. Wiem, że może tutaj wchodzić czynnik ludzki, to znaczy, iż będą wprowadzane inne projekty niż na karcie. Można przemyśleć sprawę o stworzeniu programu, który by czytywał numery projektów ze skanu karty do głosowania.

Kolejnym wnioskiem jest wprowadzenie oddania głosów na projekty ogólnomiejskie. Pozwoli to na głosowanie projektów dzielnicowych jak i ogólnomiejskich. Zebrane przeze mnie głosy, wskazują na to, że niektórzy chcieli by głosować na projekty w dzielnicach i na projekty ogólnomiejskie. Wiele osób wskazywało, iż głosowało na projekty ogólnomiejskie z powodu, że są im bliższe niż dzielnicowe, ale też widzieli potrzebę oddania głosu na projekty z dzielnicy.

3. Sugerowane zmiany w większości są jak najbardziej słuszne, jednak niektóre posunięte za daleko m.in:

1. Nowe progi projektów małych i dużych. Zmniejszenie progu na projekt duży do 800 tys zł do kwoty poniżej 1 mln zł owszem pozwoli zrealizować więcej projektów jednak kwota 1mln bardzo dobrze działa na wyobraźnię i może być niezłym elementem zachęcającym do udziału i promującym budżet. Jest to "okrągła" kwota, która dobrze wygląda i łatwo ją uwidocznic w przestrzeni publicznej reklamując np: " Wydaj bankę na swoją dzielnię".

3. Zagwarantowanie kwoty 150 000 zł dla każdej z dzielnic, na jeden, poddany pod głosowanie projekt. Bez ilości "minimalnej głosów" bądź procentowym udziale jest to w gruncie rzeczy niesprawiedliwe. Dlaczego ktoś mieszkający w dużej dzielnicy promujący projekt własnymi siłami ma nie wygrać z 2-3 tys głosów a w mniejszej i niezaangażowanej dzielnicy ma wygrać projekt na który zagłosowało 300 osób. Nie wiem czy progi ilości głosów w ogóle są miarodajne, być może w takim przypadku bardziej fer był by procentowy udział głosów do ilości mieszkańców dzielnicy. Pozwoliło by to nagrodzić dzielnice małe ale aktywne od małych ale niezaangażowanych.

4. Głosowanie odbywa się w systemie elektronicznym oraz papierowym z tym, że w systemie papierowym jedna osoba oddaje jeden głos, tylko za siebie. Zmiana bardzo dobra, o ile zostanie wprowadzona bez względu na sprzeciw rad dzielnic, które do tej pory dystrybuowały wypełnione karty do głosowania. Biorąc pod uwagę ochronę danych osobowych niedopuszczalne jest aby postronne osoby zbierały wypełnione karty. Rozwiązanie z wprowadzaniem przez pracownika punktu do głosowania, wypełnionej karty po okazaniu dowodu tożsamości przez mieszkańca jest super pomysłem i pozwoli uzyskać wyniki natychmiast po głosowaniu.

4. **Opiniowanie projektów:**

1. Nazwy projektów powinny jednoznacznie identyfikować projekt dla mieszkańców (dotyczy to zwłaszcza tzw. projektów dzielnicowych);
2. Opinie rad dzielnic (uwzględniające lokalne uwarunkowania celowości, gospodarności, możliwości realizacji oraz adekwatność zaproponowanych nazw projektów) mają sens na początku procesu decyzyjnego. Powinny być składane w

okresie do 1 miesiąca od daty ogłoszenia listy zgłoszonych projektów (m.in. ze względu na konieczność zapewnienia sprawnego opiniowania i ze względu na ograniczenie w okresie wakacyjnym posiedzeń rad dzielnic) oraz być brane pod uwagę przy decyzji Zespołu ds. BO (a nie tylko przez ich dołączenie do informacji o projektach, które mało kto czyta z głosujących);

- Opinie komórek organizacyjnych urzędu (i rad dzielnic) nie powinny dotyczyć wyłącznie spełnienia wymagań formalnych, ale też zawierać informacje o różnicach zdań na temat celowości, możliwości realizacji i o rozbieżnych wycenach projektów. Dokonanie wnikliwej oceny i prawidłowej wyceny projektów przez wydziały UM (i rady dzielnic) da dodatkowe informacje Zespołowi ds. B.O., Komisji Budżetowo-Ekonomicznej Rady Miasta, głosującym i realizującym projekty;
- Powinna powstać droga odwoławcza autorów projektów co do nazw projektów, spełnienia warunków formalnych, gospodarności i celowości, oceny możliwości realizacji oraz wyceny projektów.

Do komisji tej oprócz przedstawicieli z Zespołu ds. B.O. mogli by być powołani przedstawiciele strony społecznej - w tym osoby aktywne w czasie tworzenia Regulaminu i znające miasto (ok. 3 z rad dzielnic i ok. 2 ze stowarzyszeń).

Głosowanie przez mieszkańców miasta, którzy ukończą 16 lat w ostatnim dniu głosowania:

- wpisanych do spisu wyborców m. Lublina.
- lub zameldowanych na terenie miasta Lublina (dotyczy osób w wieku od 16 do 18 roku życia).
- lub zamieszkałych na terenie miasta Lublina, którzy dopiszą się osobiście do elektronicznego spisu wyborców Budżetu Obywatelskiego w BOM-ach przed terminem rozpoczęcia głosowania.

Uniknięcie głosowania przez osoby faktycznie nie mieszkające na terenie miasta.

Przyspieszenie procesu weryfikacji danych głosujących.

Wpłynięcie na decyzję mieszkańców o zameldowaniu, co jest korzystne dla miasta ze względu na większe wpływy z podatków.

Nie ułatwianie głosowania osobom b. krótko mieszkającym w Lublinie, nie znającym potrzeb miasta.

Termin głosowania, punkty wyborcze.

Głosowanie internetowe – od 25.09.2017 do 3.10.2017 – 10 dni

oraz papierowe (tradycyjne) – od 25.09.2017 do 1.10.2017 – 7 dni, po 2 osoby w komisjach w punktach o lokalizacjach uwzględniających łatwy dostęp – BOM-y (w godzinach pracy), kilka największych obiektów handlowych w mieście (np. 13.00-18.00).

W ubiegłym roku w wielu polskich miastach termin głosowania B.O. był wcześniejszy a czas głosowania krótszy niż w Lublinie.

Preferencja dla głosowania elektronicznego (przez dłuższy czas głosowania) w celu skrócenie procesu liczenia głosów, ograniczenia niekompletnie wypełnionych głosów i lepszej ochrony danych osobowych.

Ograniczy też nie przemyślane głosowanie ze względu na łatwość porównania zgłoszonych projektów.

Skrócenie terminu głosowania papierowego umożliwi wcześniejsze zliczanie tych głosów (a nie ograniczy przy tym możliwości głosowania mieszkańcom, którzy by z tej formy chcieli skorzystać) oraz zmniejszy koszty komisji wyborczych przy urnach.

Termin nieznacznie zachodzący na październik umożliwi głosowanie studentom zamiejscowym, ale nie będzie ich preferować.

Głosowanie:

Wyróżnienie 3 grup projektów do głosowania ?

Głosowanie na 1 duży projekt, na 1 mały projekt, na 1 dzielnicowy (do 150 tys. zł).

Wylimitowanie niedozwolonych działań:

Zlikwidowanie możliwości edytowania imiennych potwierdzeń głosowania (z pozostawieniem sprawdzenia w komputerze bezpośrednio po zakończenia głosowania, lub w każdej chwili w BOK-u) w celu zlikwidowania „transakcji wiązanych za głosowanie” - np. koszulki sportowe i darmowe zajęcia sportowych dla osób które przyniosą wymaganą lub największą ilość potwierdzeń głosowania.

W wypadku stwierdzenia faktów oferowania korzyści materialnych lub niematerialnych w zamian za oddanie głosu Zespół ds. budżetu obywatelskiego może podjąć decyzję o nie wpisaniu projektu do budżetu miasta.

Monitorowanie po głosowaniu zmian założeń w projektach i postępu ich realizacji:

- W § 19 po obecnym p.3 proponuję wprowadzenia dodatkowego punktu:
„Gmina Lublin wyznacza dla danego projektu imiennie osobę do kontaktów z mieszkańcami.”
Do jej zadań należy udzielanie informacji o zaawansowaniu realizacji zadania oraz ewentualne kontakty z autorem i innymi podmiotami zainteresowanymi projektem, które się do niej zgłaszają.
- W § 19 po obecnym p.4 proponuję wprowadzenia dodatkowego punktu:
„ Autor projektu powinien zostać poinformowany w wypadku potrzeby dokonania istotnych modyfikacji projektu oraz mieć możliwość zapoznania z uszczegółowionym zakresem (koncepcją) realizacji projektu przed ogłoszeniem przetargu na projektowanie lub przetargu na realizację robót budowlanych .”

5. Uprzejmie prosimy o rozważenie konieczności podawania przez głosujących numeru telefonu. Uważamy, że adres zamieszkania i numer Pesel stanowią wystarczające dane. Znamy argument, iż stosowne instytucje chcą tą drogą sprawdzać autentyczność głosów. Ale wielu głosujących niechętnie podawało numer, obawiając się, że może on posłużyć potem do jakichś celów marketingowych (adnotacja o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych).

Poza tym zdarzało się, że osoby starsze twierdziły, iż nie posiadają telefonu komórkowego, a stacjonarny został już zlikwidowany.

Tacy głosujący radzili sobie podając numer telefonu dzieci czy wnuków, do czego nie zachęcaliśmy, jako że to też jest pewnego rodzaju nadużyciem.

Należy zauważyć, iż posiadanie telefonu nie jest obowiązkiem obywatela.

Czy słuszne jest zatem pozbawienie osób nie posiadających go możliwości głosowania, do którego prawo mają przecież wszyscy.

6. 1. Wnioskujemy o zwiększenie kwoty przeznaczonej na BO
2. Wnioskujemy o całkowity zakaz dystrybucji wypełnionych kart do głosowania. Oprócz samego zakazu dystrybucji wypełnionych kart należy wprowadzić mechanizm zabezpieczający jego przestrzeganie: wymóg osobistego dostarczenia kart do głosowania do lokalu lub wręcz całkowite wylimitowanie kart do głosowania z obiegu: karty mogą być dostępne do wypełnienia wyłącznie na miejscu w lokalu. Analogicznie należy zabezpieczyć dystrybucję upoważnień do głosowania w cudzym imieniu: można to zrobić wprowadzając ograniczenie dostarczania maksymalnie jednej karty do głosowania za upoważnieniem na osobę.
3. Należy kategorycznie zakazać wszelkich form handlowania głosami. Oferowanie jakichkolwiek korzyści materialnych za zagłosowanie na projekt jest praktyką niedopuszczalną.
4. Sugerujemy rozważenie wprowadzenia ograniczeń w ilości składanych projektów: np.: do jednego rodzaju każdego projektu (dużego i małego) na osobę. Sprawi to, że wnioskodawcy

będą zmuszeni do składania jedynie najsensowniejszych i najważniejszych ich zdaniem propozycji, uczyni wybór mieszkańcom zaś Państwu oszczędzi pracy przy weryfikacji projektów.

5. W dotychczasowych edycjach BO wielokrotnie zdarzało się, że projekty posiadały tytuły wprowadzające w błąd. Jest to niedopuszczalne i powinno zostać wyeliminowane na etapie weryfikacji projektów przez Państwa. Być może warto zaznaczyć w regulaminie, że tytuł projektu może zostać zmieniony w przypadku gdy jest on mylący w stosunku do zawartości projektu. Jest to istotne, gdyż bardzo dużo osób wybiera projekty wyłącznie na podstawie ich tytułu.

6. Sugerujemy uwzględnienie etapu opiniowania złożonych projektów przez Rady Dzielnic między weryfikacją przez Urząd Miasta a opublikowaniem zakwalifikowanych do głosowania a także na etapie kierowania do realizacji projektów, które wygrały w głosowaniu.

7. W przypadku gdyby wprowadzili Państwo pulę gwarantowaną dla każdej dzielnicy, sugerujemy aby kwota gwarantowana była proporcjonalna do ilości mieszkańców danej dzielnicy.

8. Wnioskujemy o wyeliminowanie instytucji z przygotowywania projektów, organizowania akcji promocyjnych i zbierania głosów.

7. Opiniuje się pozytywnie propozycję zmian w czwartej edycji Budżetu Obywatelskiego w zakresie nowych progów projektów małych i dużych, nowego podziału kwoty 15 mln zł pomiędzy projekty duże i małe, zagwarantowania kwoty 150 000 zł dla każdej z dzielnic, na jeden, poddany pod głosowanie projekt, głosowania w systemie elektronicznym oraz papierowym z zastrzeżeniem, że w systemie papierowym jedna osoba oddaje jeden głos, tylko za siebie.

8. W imieniu Rady oraz Zarządu Dzielnicy Głusk niniejszym popieramy proponowane zmiany w regulaminie BO. Dla dzielnic gdzie ilość mieszkańców oscyluje w granicach ok 2tys osób praktycznie niemożliwe jest wygranie projektu - w roku 2016 min. głosów dla projektów małych(do wygrania) to około 2,5 tys
Dodatkowo głosowanie w systemie papierowym uniemożliwi hurtowe zbieranie głosów przez administracje osiedlowe oraz szkoły.

Jednocześnie kierowanie do realizacji projektów z danej dzielnicy o największej ilości głosów w kwocie 150 tys zł pozwoli w jakiś sposób skorzystać większej ilości dzielnic (w założeniu praktycznie każdej) w tym takich małych jak nasza.

9. **Opinia dotycząca propozycji zmiany zasad głosowania na projekty w ramach Budżetu Obywatelskiego od roku 2017 r.**

Zmiana terminu głosowania: 1. Propozycja zmiany terminu głosowania na termin wrześniowy w ocenie autorów opinii nie jest zgodna z strategią rozwoju miasta Lublina. Władze Miasta Lublina w 2013 roku przyjęły dokument strategiczny dla rozwoju Lublina. Dokument był przygotowywany przy współudziale przedstawicieli środowiska zewnętrznego, w tym przedstawicieli środowiska naukowego. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Lublina na lata 2013-2020 jednym z podstawowych filarów rozwoju Lublina jest obszar „akademickości”. Akademickość zakłada budowanie synergii pomiędzy środowiskiem uczelnianym a miastem, jego mieszkańcami, a także kreowaniu i budowaniu podstaw obywatelskich i możliwości partycypacji studentów (i doktorantów) w rozwoju miasta Lublina. Studenci to potencjalni, przyszli pracownicy lubelskich przedsiębiorstw, potencjalni nabywcy nieruchomości zlokalizowanych na terenie Lublina. To dzięki napływowi studentów, Miasto może rozwijać swoje obszary działalności. Zmiana terminu głosowania w ramach Budżetu Obywatelskiego na termin wrześniowy, w sposób znaczący ograniczy możliwość partycypacji w głosowaniu przez mieszkańców reprezentujących różne grupy społeczności akademickiej: pracowników

naukowych – którzy rozpoczynają prowadzenie zajęć dydaktycznych od października każdego roku akademickiego. Wrzesień to okres kiedy pracownicy nauki często uczestniczą w konferencjach naukowych w Polsce, jak i zagranicą. To też okres kiedy pracownicy lubelskich uczelni przebywają na urloпах wypoczynkowych. Natomiast studenci oraz doktoranci lubelskich uczelni stanowią grupę ponad 70 tys. mieszkańców Lublina, również, w sposób znaczący będą pozbawieni możliwości oddania głosów w ramach Budżetu Obywatelskiego. 2. Bezsprzecznie należy przyjąć, że studenci i doktoranci stanowią ważny element w rozwoju Lublina. W większości są to osoby które wiążą swoje życiowe plany w Lublinie. To w tym mieście wynajmują mieszkania (zgodnie z Raportem z badań przeprowadzonych na zlecenie UM Lublin przez Fundację UMCS w 2013 r. – studenci wynajmują ok. 7 tys. mieszkań), korzystają z komunikacji miejskiej (30% biletów ulgowych, wg. danych z 2013 r.), czy też na co dzień korzystają z roweru miejskiego, centrów sportowo-rekreacyjnych, są uczestnikami imprez miejskich, korzystają z lubelskich instytucji kultury. Dokonują również codziennych zakupów w sklepach prowadzonych w Lublinie czy korzystają z lubelskiej gastronomii (restauracje, puby, bary, kluby). Studenci i doktoranci jako mieszkańcy Lublina, są grupą która aktywnie uczestniczy w rozwój Lublina. Dlatego niezrozumiałe jest ograniczanie udziału tej grupy w możliwości zarówno zgłaszania jak i głosowania na projekty w ramach Budżetu Obywatelskiego. Obecnie zgłoszone propozycje powodują (mamy nadzieję, że w sposób niezamierzony) rozróżnienie dwóch grup mieszkańców Lublina. Takie działanie jest niedopuszczalne. Studenci i doktoranci są niebywałą szansą dla rozwoju Lublina, starajmy się pamiętać o idei genius loci miasta uniwersyteckiego. Działania takie jak wprowadzenie Budżetu Obywatelskiego mają też na celu budowanie wśród mieszkańców Lublina, w tym studentów, pewnych postaw obywatelskich. Budżet Obywatelski pełni funkcję edukacyjną. Ma prezentować społeczeństwu różne formy udziału mieszkańców w rozwoju ich lokalnych społeczności

3. Pragniemy odnieść się do idei Budżetu Obywatelskiego, budowania społeczeństwa obywatelskiego oraz panujących w Polsce zasad demokracji. Pamiętajmy o tym, że projekty obywatelskie nie mogą podlegać coraz to większym obostrzeniom powodującym wyłączenie bądź ograniczanie prawa do głosowania różnym grupom obywateli. Takie projekty mają uczyć, edukować mieszkańców ale również zachęcać, stymulować poszczególne grupy do oddawania głosów. Ograniczanie możliwości oddania głosów przez jedną grupę nie spowoduje zwiększenia aktywności pozostałych grup. Jest to myślenie krótkofalowe i w naszej ocenie błędne. Nie można budować społeczeństwa obywatelskiego poprzez wybieranie grup upoważnionych do głosowania, zawężanie czy dostosowanie terminów do wybranych grup mieszkańców. Jest to całkowite zachwianie idei partycypacji społecznej. Społeczeństwo zawsze opiera się o grupy aktywne oraz pasywne w swoich postawach obywatelskich. Nie można ganić grup które w sposób legalny, z poszanowaniem zasad Regulaminowych prowadzą działania zmierzające do osiągnięcia jak najlepszego wyniku w głosowaniu na określony projekt. Mieszkańcy danej gminy, stanowiąc lokalną społeczność, mają prawo do korzystania z różnych form demokracji bezpośredniej. Zarówno poprzez udział w wyborach, referendach lokalnych czy w konsultacjach społecznych. Stwarzając możliwość oddawania głosów w Budżecie Obywatelskim również powinniśmy się kierować ideą demokracji, dopuszczając możliwość głosowania przez różne grupy mieszkańców oraz pełnego poszanowania ich wyborów. 4. Należy stwierdzić, że skrócenie terminu oddawania głosów w ramach Budżetu Obywatelskiego do pięciu dni należy przyjąć za optymalne rozwiązanie. Krótszy termin nie jest pożądany z powodu braku czasu na przeprowadzenie w sposób prawidłowy działań mający na celu zachęcenie mieszkańców do oddawania głosów. Inicjatywa skrócenia okresu głosowania do jednego dnia jest irracjonalna z powodów organizacyjnych i logistycznych. Projekt Budżetu Obywatelskiego jako inicjatywa partycypacyjna powinien zapewnić jak najlepszy dostęp (logistyczny i czasowy) dla

mieszkańców do zagłosowania na wybrany projekt w ramach BO. Projekty obywatelskie z założenia mają podnosić komfort życia mieszkańców w ich lokalnych społecznościach a nie ograniczać i skracać czas na złożenie głosu. Również formuła oddawania głosów powinna zostać utrzymana. Dla osób pracujących i osób które na co dzień korzystają z urządzeń mobilnych najoptymalniejszym rozwiązaniem jest oddanie głosu w ramach Budżetu Obywatelskiego. W obecnych czasach, przy prawidłowych zabezpieczeniach, możliwość oddania głosu z zachowaniem ochrony danych osobowych jest w pełni możliwa za pośrednictwem systemów online. Nieporozumieniem byłoby wrócenie do możliwości oddawania głosów tylko w wersji papierowej.

10. 1) Uwagi do proponowanych zmian w Regulaminie Budżetu Obywatelskiego na 2018 r. dotychczasowe progi projektów dużych i małych oraz podział 15 mln. pomiędzy projekty małe i duże.

Uzasadnienie:

Utrzymanie starych zasad pozwoli na zgłaszanie projektów, mających olbrzymie znaczenie dla mieszkańców, a które są kosztowne.

Należą do nich modernizacje lub przebudowy ulic. np. wykonanie chodnika i ścieżki rowerowej po obu stronach ul. Orkana (na odcinku ok. 1 km) kosztowałoby ok. 1.500.000 zł., a więc prawie dwa razy więcej niż proponowany próg 800 tys. zł. Ulica Orkana jest bardzo ruchliwą ulicą miejską, biegnącą pomiędzy dwoma dużymi Osiedlami, a która praktycznie nie została zakończona. Po jednej stronie jest stary, zniszczony wąziutki chodnik , po drugiej nie ma go prawie wcale. Jest tylko przy dwóch przystankach. W innych Dzielnicach sytuacja jest podobna. Np. w Dzielnicy Konstantinów przebudowy wymaga ul. Konstantinów poprzez przesunięcie chodnika pod ogrodzenie Szpitala w celu utworzenia bardzo potrzebnych tam miejsc postojowych. Obecnie samochody parkują na zakazie, a Policja wystawia mandaty. Przebudowy i wykonania chodnika potrzebuje ul. Nałkowskich wraz z budową zatok autobusowych. Koszt budowy jednej zatoki to ok. 100 tys. zł. To są duże zadania, ale niezwykle pilnie potrzebne.

Zagospodarowanie wąwozu pomiędzy LSM a Czubami jest również inwestycją pilnie potrzebną, a bardzo kosztowną – ponad 1 mln. zł. Wykonanie nowego dywanika asfaltowego nie jest również tanie, a potrzeb w tym zakresie jest bardzo dużo: ul. Dragonów, Rycerska, Kawaleryjska, Hetmańska, Husarska, Szwoleżerów i wiele innych. Na tych ulicach są dziury na dziurze i łata na łacie. Nie widać już nawet, gdzie był ten pierwotny dywanik asfaltowy. Takie potrzeby mają nie tylko Czuby, ale i mniejsze Dzielnice. Dzielenie takich robót na kilka etapów jest nieekonomiczne i nielogiczne. Wykonując roboty całościowo raz stwarza się utrudnienia dla ruchu i mieszkańców, dzieląc natomiast na etapy utrudnienia te potrwać dwa lub więcej lat.

- 2) Przypominając o gwarantowanym art. 32 Konstytucji t.j. prawie do równego traktowania przez władze publiczne :

- nie można uprzywilejowywać wszystkich posiadających internet,
- osoby nie posiadające komputerów czy internetu też mają prawo do decydowania o sposobie wydatkowania pieniędzy publicznych.

W związku z tym powinny być rzetelnie poinformowane o terminie, miejscu składania projektów, miejscu pobrania druków oraz Regulaminu Budżetu Obywatelskiego, poprzez wywieszenie afiszy zawierających te informacje w ilości takiej, jak listy z kandydatami do samorządu.

- Poinformować ich należy również o terminie, miejscu głosowania, miejscu pobrania kart do głosowania oraz Regulaminu Budżetu Obywatelskiego, poprzez wywieszenie afiszy zawierających te informacje w ilości takiej, jak listy z kandydatami do

samorządu.

- Zwiększyć należy ilość punktów do głosowania. Jeden, czy dwa na kilkadziesiąt tysięcy mieszkańców to za mało. Nikt nie będzie jechał kilka ulic, aby zagłosować na jakiś projekt. Powinno ich być tyle samo, co przy wyborach samorządowych.

- 3) Projekty do Budżetu Obywatelskiego powinni mieć prawo składać wyłącznie osoby zamieszkałe na stałe w Lublinie. To samo powinno dotyczyć głosowania.

Uzasadnienie:

Tylko osoby stale zamieszkałe w Lublinie najlepiej wiedzą, co jest miastu, czy poszczególnym Dzielnicom potrzebne.

Osoby przyjezdne, w tym olbrzymia rzesza studentów, myślą nie o potrzebach miasta, a o rozrywkach i zajęciach sportowych dla siebie. Nie uważamy za uzasadnione, aby z naszych podatków takie imprezy im finansować.

Niech decydują o swoich miastach czy wsiach. W Lublinie studenci przebywają pół roku, albo nie wiele więcej, ponieważ mają wakacje, przerwy świąteczne i wszystkie ustawowo wolne dni, kiedy to wracają do swoich domów. Nie powinni więc decydować o sposobie wydawania pieniędzy pochodzących z podatków stałych mieszkańców Lublina.

To właśnie my, mieszkający na stałe w tym mieście tu rozliczamy się z fiskusem, a kupując przez cały rok żywność, odzież, obuwie, leki, paliwo i wiele innych rzeczy potrzebnych w domach, przyczyniamy się do rozwoju handlu, przemysłu i zwiększania miejsc pracy, a co za tym idzie większych podatków od właścicieli firm, hurtowni i sklepów.

Szkolnictwo i kluby sportowe są wystarczająco dotowane, więc mogą tam z zajęć korzystać, albo organizować sobie je we własnym zakresie. Są już dorośli i nie wymagają opieki.

Dla nas, stałych mieszkańców tego miasta ważniejsze są sygnalizacje świetlne na ulicach, większa ilość miejsc do parkowania, ulice bez dziur, równe chodniki, właściwe oświetlenie ulic itp. abyśmy mogli się bezpiecznie poruszać, bez obawy skręcenia nogi, czy uszkodzenia samochodu, niż programy „aktywny student”

- 4) Odnośnie gwarantowanej kwoty 150. 000 tys. zł. dla każdej z Dzielnic proponujemy o tę kwotę zwiększyć rezerwę celowa Rad Dzielnic, a będą wiedziały, co z nimi zrobić.

Tym bardziej zastanawia nas, czy nie lepiej byłoby całe 15 mln. zł. podzielić na wszystkie Dzielnice i przekazać je Radom Dzielnic do wykorzystania. Miasto zaoszczędziłoby na kosztach organizacji i promocji Budżetu Obywatelskiego. Każda z Dzielnic byłaby zadowolona ze sprawiedliwego podziału tych pieniędzy i mogła coś na własnym terenie wykonać.

11. Rada Dzielnic Czuby Północne na posiedzeniu odbyłym w dniu 26 stycznia 2017 r. wypracowała następujące uwagi do Regulaminu Budżetu Obywatelskiego:

1. Utrzymać dotychczasowe progi projektów dużych i małych.

Obniżenie w/w progów spowoduje możliwość zgłaszania do realizacji projektów drobnych, uniemożliwiając tym samym realizację bardzo potrzebnych dużych zadań, jak np. wykonanie chodnika i ścieżki rowerowej po obu stronach ul. Orkana – koszt ok. 1.500.000 zł. Ulica ta jest ulicą bardzo ruchliwą, biegnącą pomiędzy dwoma dużymi Osiedlami, która praktycznie nie została zakończona. Po jednej stronie jest stary, zniszczony wążutki chodnik, po drugiej nie ma go prawie wcale. Jest tylko przy przystankach. W innych Dzielnicach sytuacja jest podobna. Np. w Dzielnicy Konstantynów,

2. Utrzymać dotychczasowy podział kwoty 15 mln. zł., co wynika z powyższego.

3. Utrzymać dotychczasowe zasady głosowania.

Aktywność działaczy społecznych skutkuje większą ilością oddanych głosów. Jeśli każdy będzie musiał osobiście głosować, to udział mieszkańców w decydowaniu o projektach

Budżetu Obywatelskiego zmaleje wielokrotnie.

4. Zmienić termin głosowania na wrzesień, ponieważ jest miesiącem cieplejszym, przez co mieszkańcy przy okazji spaceru wezmą udział w głosowaniu.

5. Projekty do Budżetu Obywatelskiego powinni składać wyłącznie osoby zamieszkałe na stałe w Lublinie. Tylko Lublinianie wiedzą, z jakimi bolączkami borykają się na co dzień i co w pierwszej kolejności trzeba wykonać, albo gdzie i w jaki sposób chcieliby spędzać wolny czas.

6. Do udziału w głosowaniu powinny mieć prawo wyłącznie osoby na stałe zamieszkałe w Lublinie, które to tu płacą podatki, a robiąc codzienne zakupy, jak i te poważniejsze – wymiana mebli, remonty itp. Przyczyniają się do zatrudnienia wielu mieszkańców. Studenci natomiast przebywają w Lublinie ok. 7 miesięcy w skali roku, ponieważ mają wakacje, przerwy świąteczne i wszystkie dni wolne od pracy, kiedy to wracają do swoich domów w innych miejscowościach. Nie powinni więc decydować o sposobie wydawania pieniędzy pochodzących z podatków stałych mieszkańców Lublina. Poza tym ich projekty dotyczą wyłącznie zajęć sportowych, rekreacyjnych lub kulturalnych dla ich środowiska, które zdaniem mieszkańców naszego miasta są mniej ważne od potrzeby budowy ulicy, czy konieczności przeprowadzenia jej remontu, aby można było się po niej bezpiecznie poruszać.

7. Zwiększyć ilość materiałów promocyjnych. Wiele osób nie ma komputerów lub ma dostęp do internetu. Istnieje więc potrzeba poinformowania mieszkańców Lublina najpierw o terminie i miejscu składania projektów, a potem o terminie i miejscu głosowania. W tym celu należałoby rozwiesić przynajmniej na przystankach, czy przy dużych sklepach rozwiesić afisze w w/w informacjami.

8. Należy również zwiększyć ilość punktów do głosowania. Każde duże osiedle powinno mieć swój punkt do głosowania. Jeden, czy dwa punkty na dużą Dzielnicę, liczącą kilkadziesiąt tysięcy uprawnionych do głosowania to stanowczo za mało. Nikt nie będzie szedł dwa kilometry, czy jechał kilka przystanków, aby zagłosować na jakiś projekt.

12. 1. Opracować katalog zadań, które można byłoby realizować w ramach BO, z zastrzeżeniem, że projekty duże dotyczyłyby wyłącznie zadań inwestycyjnych.
2. Wprowadzić zasadę, że w głosowaniu udział będą brali tylko mieszkańcy Lublina (zamieszkali na stałe w Lublinie)
3. Termin głosowania przesunąć na wrzesień.

13. Poniżej przesyłam opinie w ramach konsultacji tzw. „budżetu obywatelskiego”. Proszę o ich uwzględnienie przy opracowaniu regulaminu oraz działań związanych z samym budżetem obywatelskim.

W kwestii propozycji przedstawionych na stronie internetowej urzędu miasta Lublin, wyrażamy poparcie dla ich wprowadzenia. Należy jednak uważać z „gwarantowanie 150 tysięcy złotych dla każdej dzielnicy”, bo może się zdarzyć sytuacja, gdy jedyny mały projekt zgłoszony w dzielnicy będzie szacowany na mniejszą kwotę. Bardziej trafnym sformułowaniem byłoby „zagwarantowanie realizacji zadania do kwoty 150 tysięcy złotych dla każdej dzielnicy, pod warunkiem zgłoszenia takiego przez mieszkańców”.

1. Jaki jest cel budżetu obywatelskiego w Lublinie? Naszym zdaniem celem powinno być włączenie w proces zarządzania miasta jego mieszkańców oraz uwzględnienie w nich elementu deliberacji – czyli dyskusji w szerokim gronie członków wspólnoty. Nie zauważyliśmy, aby w tym roku Prezydent organizował jakiegokolwiek spotkania w tej sprawie lub choćby zapewnił przestrzeń do ich przeprowadzenia. Część Rad Dzielnic organizowała takie spotkania na własną rękę. Poziom deliberacji jest na minimalnym poziomie.
2. Brak dokładnej ewaluacji I i II edycji budżetu obywatelskiego. Ewaluacja powinna

obejmować m. in. stan realizacji projektów, zadowolenie mieszkańców i autorów projektów.

3. Opiniowanie projektów, które przeszły ocenę formalną przez Radę Miasta i Rady Dzielnic. W ubiegłym roku Prezydent zapomniał przekazać listę projektów do zaopiniowania komisji doraźnej Rady Miasta ds. budżetu obywatelskiego. Po naszej interwencji Prezydent zmienił regulamin i przekazał listę Komisji Budżetowo-Ekonomicznej. W tym roku komisja opiniowała projekty na trzy dni przed rozpoczęciem głosowania. Natomiast Rady Dzielnic wyrażały opinie ws merytorycznej wartości projektów. Natomiast zasady budżetu partycypacyjnego opisane w „Standardach (...)” nie dopuszczają weryfikacji projektów innej niż formalno-prawnej. Tym bardziej jest to problemowe, że Rady Dzielnic i ich członkowie byli autorami projektów i angażowali się w ich promocję. Media opisały dwa przykłady takich sytuacji – na Kalinowszczyźnie i na Sławinie.
4. Promowanie wybranych projektów przez jednostki organizacyjne miasta, spółki miejskie oraz rady dzielnic. Np. Galeria Labirynt promowała w tym roku na swoich stronach internetowych i fb tylko jeden projekt. Instytucja nie odpowiedziała na maila z prośbą o zamieszczenie na swojej stronie informacji o innym projekcie. Ponadto instytucja wydrukowała plakaty i projekty promujące jeden z projektów. Naszym zdaniem stwarza to nierówną konkurencję pomiędzy mieszkańcami a instytucjami publicznymi. Podobnie rady dzielnic, których pozycja niejednokrotnie była wykorzystywana do promocji projektów, zgłoszonych przez ich członków. Należy zakazać promocji tylko wybranych projektów przez jednostki organizacyjne miasta, spółki miejskie i rady dzielnic.
5. Punkty do głosowania zlokalizowane w instytucjach, które są beneficjentami poszczególnych projektów (np. w siedzibach rad dzielnic, szkołach). Taka sytuacja jest co najmniej dwuznaczna. Dla potrzeb głosujących należy wyznaczyć punkty do głosowania, znajdujące się w miejscu neutralnym, nie powiązanim w żaden sposób z wnioskodawcami i zgłoszonymi projektami. W każdym miejscu powinna znajdować się zapieczętowana urna, dobrze zabezpieczona.
6. Promowanie projektów w miejscach, gdzie odbywa się głosowanie. Np. plakaty promujące wybrane projekty w siedzibach rad dzielnic lub ulotki leżące przy urnie wyborczej (np. w ratuszu). Miejsca, w których odbywa się głosowanie powinny być pozbawione reklam projektów lub w regulaminie należy jasno określić, że taka promocja jest dozwolona. We wszystkich wyborach w Polsce zabrania się prowadzenia kampanii w miejscach głosowania, więc mieszkańcy mogą z góry zakładać, że taka promocja jest niedozwolona.
7. Zbieranie kart do głosowania przez nieuprawnione podmioty. Ta naganna praktyka jest coraz częściej stosowana. Tymczasem akcje zbierania kart organizowały np. spółdzielnie mieszkaniowe Czuby i LSM oraz spółka miejska Motor Lublin. Ten ostatni nawet oferował darmowe bilety na mecz za przyniesienie min. 7 kart do siedziby klubu. Warto zwrócić uwagę, że karty do głosowania zawierają dane osobowe (adres, pesel).
8. Rozdawanie kart do głosowania z nadrukowanymi numerami projektów. Naszym zdaniem należy zmienić zapisy w regulaminie, aby takie karty nie były uznawane. Utrudni to proceder roznoszenia i zbierania kart od mieszkańców przez różne grupy interesu. Dodanie w par. 11 zdania: „Niedozwolone jest oferowanie korzyści materialnych lub niematerialnych w zamian za oddanie głosu lub zebranie kart do głosowania”.
9. Wzór karty do głosowania powinien zostać udostępniony nie wcześniej niż w pierwszym dniu głosowania. Uniemożliwi to zorganizowane akcje zbierania podpisów.

10. Wymóg podania numeru telefonu lub adresu email na karcie do głosowania. Nie wynika on z regulaminu a w razie nie wpisania głos jest uznawany za nieważny. Jest to wykluczenie zwłaszcza dla osób nie korzystających z internetu, w tym starszych.
11. Głosowanie powinny zostać przeprowadzone w formie elektronicznej. Zamiast wersji papierowej należy udostępnić znaczną liczbę punktów do głosowania, wykorzystując zasoby miasta (szkoły, biblioteki, biura obsługi mieszkańca, domy kultury). Wpłyne to nie tylko na usprawnienie procesu liczenia głosów (pełne wyniki będą znane zaraz po zakończeniu głosowania) ale uchroni przez zorganizowanymi akcjami zbierania podpisów. Ewentualnie można dopuścić możliwość oddania głosu przez pełnomocnika przez osoby z dysfunkcjami.
12. Regulamin budżetu obywatelskiego powinien zostać udostępniony na stronie internetowej urzędu miasta (www.lublin.eu), w zakładce dot. budżetu obywatelskiego.
13. Zapewnienie przestrzeni na deliberację mieszkańców na etapie przed zgłaszaniem projektów oraz po opublikowaniu listy projektów, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych, w tym seniorów. Np. poprzez zaplanowanie środków finansowych na zlecenie tego typu działań organizacjom pozarządowym.
14. Proponujemy, aby ostateczną wersję budżetu obywatelskiego ustaliła komisja/rada, w skład której wejdą przedstawiciele władz samorządowych, rad dzielnic i organizacji pozarządowych/mieszkańców, w proporcji 3:1:3 (lub podobnej, która nie zapewni większości bezwzględnej dla którejkolwiek ze stron), z zastrzeżeniem, że ten zespół nie powinien liczyć więcej niż 15 osób. Spotkania zespołu powinny być jawne i otwarte.
15. Uważamy, że należy zwiększyć liczbę projektów, na które można głosować. W ostatniej edycji mieszkańiec mógł wskazać tylko 1 projekt duży i 2 małe, czyli mógł zdecydować o rozdysponowaniu ok. 2 mln zł (mediana dla zgłoszonych projektów dużych wynosi 1,2 mln, dla małych 0,4 mln zł). Podczas, gdy w puli budżetu obywatelskiego było 15 mln zł.
16. Jeśli tytuł projektu nie odpowiada jego treści, zespół ds. budżetu obywatelskiego powinien ustalić wspólnie z jego autorami nazwę najbardziej oddającą jego treść.
17. Ograniczenie kosztów osobowych w projektach do maks. 5% jego wartości oraz niewpisywanie kosztów zakupu sprzętu, który urząd miasta już posiada lub może wypożyczyć.

14. Przedstawiam swoją opinię nt. propozycji regulaminu BO 2018:

1. Propozycja dotycząca nowych progów projektów małych i dużych

Negatywnie oceniam zmniejszenie kwoty przeznaczonej na projekty duże.

Projekt duży, skatepark dla pozyskania którego uruchomiona została grupa młodych ludzi nie miałby możliwości realizacji. Młodzi ludzie od wielu lat zabiegali o infrastrukturę sportową. Bez budżetu obywatelskiego prawdopodobnie tego rodzaju projekt jeszcze długo nie znalazłby się w budżecie Miasta Lublin. To jeden ciekawszych z przykładów na zwiększenie zaangażowania młodych ludzi. Jest bardzo ważne szczególnie w mieście, w którym obserwowany jest duży odpływ młodych ludzi.

Uważam, że projekty realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego nie powinny dotyczyć infrastruktury zapewniającej "normalną" jakość życia w mieście. Decyzja czy zapewnić mieszkańcom dojazd do domów po utwardzonej drodze nie powinny być poddawane głosowaniu. To podstawowy obowiązek władz miasta, które zarządzają mechanizmami planowania przestrzennego. W związku z powyższym proponuję zrezygnować z budowania infrastruktury drogowej, sieci technicznych w ramach Budżetu Obywatelskiego, zbadać te potrzeby i realizować w ramach działań priorytetowych Miasta Lublin.

2. jw.

3. Uważam, że w regulaminie powinna zostać wpisana minimalna ilość głosów wymagana dla realizacji projektu gwarantowanego dla dzielnic. Być może przywróci to aktywność mieszkańców dzielnic, pozwoli także wyłonić projekty, które zyskały największą ilość zwolenników w dzielnicy. Proponuję jako minimalną ilość 500 głosów.

4. Przyjęte rozwiązanie powinno uniemożliwiać zbieranie podpisów. Podpis musi wiązać się z podjęciem decyzji, złożony własnoręcznie w punkcie głosowania lub poprzez rejestrację internetową. Wyjątek dla osób, które z powodu choroby, niepełnosprawności nie mogą dotrzeć do punktu głosowania. Pełnomocnictwo imienne. Jedna osoba może być tylko 1 raz pełnomocnikiem. ew. pełnomocnik jako uprawniona osoba z urzędu na określonych w umowie zasadach współpracy (podpisanie regulaminu w którym ma obowiązek jako pełnomocnik dostarczyć danej osobie spis projektów i zakaz promowania projektów). W każdym punkcie do głosowania powinna znajdować się przeszkolona osoba która będzie udzielała informacji o głosowaniu i będzie zajmowała się jedynie tą czynnością. Urna do głosowania powinna być tak skonstruowana, żeby nie było możliwości jej otwierania w punktach głosowania a jedynie przez komisję liczącą głosy.

Działanie polegające na zbieraniu głosów przez duże instytucje spowodowało utratę obywatelskiego wymiaru tegorocznego i poprzedniego budżetu. Podpisujący wypełnione karty w wielu przypadkach nawet nie zadali sobie trudu zapoznania się z projektami. Często nie wiedzieli pod jakim projektem złożyli podpisy. Mechanizmy przyjęte w regulaminie powinny wywoływać w mieszkańcach realnie zaangażowani, poczucie sprawczości. Tylko wtedy budżet znów będzie obywatelski.

Propozycja dodatkowa

5. Proponuję przyjąć w budżecie obywatelskim zasadę realizacji tylko takich projektów, które działają na rzecz wzmacniania integracji, zaangażowania społecznego. Projekty powinny zawierać w sobie mechanizmy włączające mieszkańców do decydowania o ostatecznym kształcie projektów przeznaczonych do realizacji: np.: konsultacje społeczne, warsztaty z ekspertami dla mieszkańców podczas których wspólnie zostanie ustalona koncepcja zagospodarowania przestrzeni publicznych, program działań kulturalnych, sportowych etc. Dzięki wprowadzeniu takiego mechanizmu dodane zostaną elementy edukacyjne, mechanizmy angażowania mieszkańców, które przełożą się w przyszłości na większą świadomość i odpowiedzialności za przestrzeń wspólną, dbałość o jej jakość

15. W imieniu AZS oraz studentów zrzeszonych przy AZS i uczęszczających na zajęcia sportowe realizowane w ramach BO, zawracam się z uprzejmą prośbą o utrzymanie październikowego terminu głosowania oraz podniesienie kwoty maksymalnej małego projektu do 400 tys.

Termin głosowania jest ważny ze względu na promocję projektów budżetu obywatelskiego wśród studentów. Dla projektów startujących w BO Miasta Lublin, skierowanych do jego stałych mieszkańców zameldowanych na terenie miasta (głównie projekty inwestycyjne na poszczególnych dzielnicach) okres promocji jest znacznie dłuższy, ponieważ trwa kilka miesięcy przed planowanym głosowaniem. Studenci pojawiają się w Lublinie z początkiem października – promocja wśród tej grupy również rozpoczyna się w tym momencie – jeżeli okres przeznaczony na głosowanie zostanie przeniesiony na wrzesień wyeliminuje on równocześnie studentów z możliwości głosowania nad wyglądem budżetu obywatelskiego w mieście. Grupa studentów liczy 70 tysięcy osób, chcielibyśmy, aby głos 20 % mieszkańców naszego miasta był wzięty pod uwagę podczas konstruowania budżetu obywatelskiego na kolejny rok. W projektach realizowanych przez AZS w poprzedniej edycji mogli brać udział wszyscy mieszkańcy Lublina, oni również popierali pomysł kontynuacji zajęć sportowych w

kolejnych latach i pozytywnie oceniali ich rezultaty.

Drugą ważną kwestią jest kwota maksymalna projektów małych – uważamy, że warto rozważyć czy ta kwota nie mogłaby być równa połowie wysokości środków przeznaczonych na projekt duży. Wartość projektu małego w wysokości maksymalnie 400 tys. umożliwi optymalną realizację wszystkich projektów realizowanych w ramach BO. Każde obniżenie tej kwoty będzie wiązało się z mniejszymi możliwościami organizacyjnymi czy inwestycyjnymi w poszczególnych częściach miasta Lublin.